

JUSTITS MINISTERIET

Folketingets Granskningsudvalg
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 17. juni 2024
Kontor: Stats- og
Menneskeretskontoret
Sagsbeh: Maja Sofie Vilstrup
Gaardsvig-Kjær
Sagsnr.: 2024-06678
Dok.: 3302615

Besvarelse af spørgsmål nr. 1 (Alm. del) fra Folketingets Granskningsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1 (Alm. del), som Folketingets Granskningsudvalg har stillet til justitsministeren den 17. maj 2024. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra udvalget.

Peter Hummelgaard

/

Christian Fuglsang

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1 (Alm. del) fra Folketingets Granskningsudvalg:

”Under henvisning til beretning nr. 7 om Granskningsudvalgets evaluering af ordningen for granskningskommissioner afgivet af Udvalget for Forretningsordenen den 8. maj 2024 bedes ministeren redegøre for det hensigtsmæssige i en eventuel ophævelse af ministerundtagelsesbestemmelsen i § 4, stk. 4, i lov om undersøgelseskommissioner og granskningskommissioner og de betænkeligheder, der måtte være forbundet hermed.”

Svar:

1. Det følger af den såkaldte ministerundtagelsesregel i § 4, stk. 4, 2. pkt., i lov om undersøgelseskommissioner og granskningskommissioner, at en undersøgelseskommission ikke kan få til opgave at foretage retlige vurderinger til belysning af spørgsmålet om ministres ansvar.

Bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse for granskningskommissioner, jf. undersøgelseskommissionslovens § 1 b.

Om baggrunden for bestemmelsen kan der henvises til kapitel 2, afsnit 3.3.4.1, i betænkning nr. 1315/1996 om undersøgelsesorganer afgivet af Udvalget vedrørende Undersøgelsesorganer, som ligger til grund for den gældende ordning i undersøgelseskommissionsloven. Af betænkningens side 51 ff. fremgår følgende:

”Det er den helt overvejende opfattelse blandt udvalgets flertal, at en undersøgelseskommission – som undersøgelsesretterne efter den gældende ordning – ikke bør tage stilling til, om konstaterede forhold fra en ministers side kan begrunde, at et retligt ansvar søges gjort gældende over for ministeren. En undersøgelseskommission bør således ikke vurdere, om ministeransvarlighedsloven (eller andre relevante ansvarsregler) må antages at være overtrådt, og endnu mindre, om der kan antages at være grundlag for rigsretstiltale (eller politisk ansvar).

Efter denne opfattelse bør en undersøgelseskommission heller ikke – uden at tage stilling til de lige nævnte spørgsmål – kunne bemyndiges til at tage stilling til det mere begrænsede, generelt formulerede spørgsmål om, hvorvidt der er grundlag for at antage, at en minister har »begået fejl eller forsømmelser«. Grænsen mellem sådanne fejl m.v. og overtrædelse af ministeransvarlighedsloven er ganske flydende.

Den foreslåede begrænsning af undersøgelseskommissionernes virksomhed med hensyn til ministre skal naturligvis ses i sammenhæng med, at det i praksis efter grundloven alene tilkommer Folketinget at tage stilling til spørgsmålet om ministerens politiske ansvar eller om rejsning af sag med henblik på ministerens retlige ansvar, jf. grundlovens §§ 15-16. Der er ingen klar grænse mellem grundlaget for politisk ansvar og grundlaget for retligt ansvar. Eventuelle retsstridige forhold vil være politisk farvede, og det praktiske sanktionsspørgsmål vil normalt være et spørgsmål om politisk ansvar.

Der er således tale om spørgsmål, som undersøgelseskommissioner dels typisk vil være mindre egnede til at bedømme, dels ligeså typisk ikke kan bedømme uden risiko for at blive aktører i en politisk konflikt.

Undersøgelseskommissionens opgave bør for så vidt angår ministre således alene være at undersøge og klarlægge de faktiske omstændigheder, der har relevans for Folketingets egen stillingtagen til spørgsmålet om ministres politiske og/eller retlige ansvar. I den forbindelse kan subjektive forhold vedrørende ministeren også undersøges og klarlægges, f.eks. hvilken viden ministeren må antages at have haft med hensyn til de oplysninger, der blev videregivet til Folketinget. Som nærmere beskrevet i kapitel 4, afsnit 4, bør det overlades til Folketingets Udvalg for Forretningsordenen (eventuelt gennem nedsættelse af et fast underudvalg) – på grundlag af en undersøgelseskommissions klarlæggelse af det faktiske begivenhedsforløb – at udarbejde indstillinger til Folketinget vedrørende vedkommende ministers eventuelle politiske eller retlige ansvar.

Et mindretal (Eva Smith, Jon Stokholm og Hellen Thorup) er enig i, at undersøgelseskommissioner ikke bør foretage en retlig vurdering af ministres ansvar. For mindretallet er dette en simpel konsekvens af, at undersøgelseskommissioner så vidt muligt skal undlade at foretage retlige vurderinger. At foretage en distinktion mellem embedsmænds og ministres ansvar finder mindretallet imidlertid hverken logisk eller velbegrundet. Det er rigtigt, at påtalekompetencen i forhold til ministeransvarlighedsloven tilkommer Folketinget – men påtalekompetencen i forhold til embedsmændene tilkommer jo også andre myndigheder end undersøgelseskommissionen.

Endvidere anfører flertallet, at bedømmelsen af ministres ansvar ofte vil være politisk. Det er rigtigt, men det gælder på ingen måde undtagelsesfrit. Dette var således ikke tilfældet forsåvidt angår den sidste rigsretssag. Dertil kommer, at vurderingen af embedsmændenes forhold ofte vil være politisk farvet. I

Tamilsagen f.eks. blev departementschefen i Statsministeriet bebrejdet, at han ikke havde rådgivet ministeren bedre med hensyn til en politisk tale, denne havde holdt i Folketinget. Sammenfattende finder mindretallet således, at den logiske følge af, at undersøgelseskommissioner ikke må udtale sig om ministres retlige ansvar, ville være, at det samme gjaldt for embedsmænd. Disse bemærkninger er uddybet yderligere nedenfor i afsnit 3.3.4.6.”

2. I oktober 2018 afgav Udvalget om Undersøgelseskommissioner betænkning nr. 1571/2018 om undersøgelseskommissioner og parlamentariske undersøgelsesformer. Udvalget var nedsat med henblik på at foretage en erfaringsopsamling fra de otte undersøgelseskommissioner, der på tidspunktet for nedsættelse af udvalget i september 2016 havde afsluttet deres arbejde, og at overveje, om der er behov for ændringer af denne undersøgelsesform. Af betænkningens side 243 ff. fremgår bl.a. følgende om ministerundtagelsesreglen:

”Det følger af undersøgelseskommissionslovens § 4, stk. 4, 2. pkt., at en undersøgelseskommission ”ikke [kan] få til opgave at foretage retlige vurderinger til belysning af spørgsmålet om ministres ansvar”. Tankegangen bag bestemmelsen har en lang forhistorie i den praksis, der gennem årtier har været i forbindelse med ulovbestemte dommerundersøgelser, kommissionsdomstole og undersøgelsesretter.

Det er efter grundlovens § 15 op til Folketinget at tage stilling til en ministers politisk-parlamentariske ansvar, og det er efter grundlovens § 16 op til Folketinget (og regeringen) at tage stilling til, om der skal gøres et retligt ansvar mod en minister gældende ved Rigsretten. Det følger ikke heraf som en statsretlig nødvendighed, at en undersøgelse ved en undersøgelseskommission ikke skulle kunne tillægges den opgave at foretage retlige vurderinger til belysning af, om der foreligger grundlag for et ministeransvar, jf. herom Jens Peter Christensen, *Ministeransvar* (Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1997), side 127-134, og senest Hans Gammeltoft-Hansen i Børge Dahl m.fl. (red.), *Festskrift til Jens Peter Christensen* (Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2016), side 375-397. Den nævnte tilbageholdenhed med at udtale sig om ministeransvar har imidlertid grundlag i fornuftige reale overvejelser om det politisk og parlamentarisk særligt følsomme ved netop vurdering af spørgsmål om ministres ansvar.

Udvalgets erfaringsopsamling har vist, at undersøgelseskommissionslovens særlige ”ministerundtagelsesregel” om, at en undersøgelseskommission

ikke kan få til opgave at foretage retlige vurderinger til belysning af spørgsmålet om ministres ansvar, i visse tilfælde har kunnet give anledning til problemer for undersøgelseskommissioners vurdering af embedsmænds forhold, samt at den særlige ministerundtagelsesregel måske kan være egnet til i visse tilfælde at bidrage til at give et skævt billede af ansvarsfordelingen, når kommissionen udtaler kritik af embedsmænd, men ikke af ministre.

Udvalget finder på den anførte baggrund, at der kan være grund til nogle præciserende bemærkninger vedrørende ministerundtagelsesreglen, dens baggrund i tidligere undersøgelsespraksis og dens naturlige praktiske forståelse i relation til undersøgelseskommissionernes virke.

[...]

Da det for så vidt angår ministre er en undersøgelseskommissions opgave at undersøge og redegøre for de faktiske omstændigheder, der har relevans for Folketingets stillingtagen til spørgsmålet om ministres politiske eller retlige ansvar, vil en undersøgelseskommission formentlig på noget tilsvarende måde, som det skete med kommissionsdomstolen i dagpengesagen og kommissionsdomstolen i sagen om ”køb dansk”-klausulen, kunne redegøre for de hensyn og omstændigheder, der måtte knytte sig til en ministers handlinger og undladelser. F.eks. hvilke bevæggrunde, der må antages at have ligget bag ministerens adfærd, hvilke handlemuligheder der realistisk set forelå for ministeren og hvilke overvejelser, der naturligt måtte knytte sig til valget mellem sådanne handlemuligheder.

Hertil kommer, som det også er anført nævnte sted i lovkommentaren til undersøgelseskommissionsloven, at en undersøgelses vurdering af en sags retlige spørgsmål med henblik på en vurdering af, om der foreligger grundlag for at drage embedsmænd til ansvar, til tider vanskeligt vil kunne undgå i realiteten at komme tæt på momenter, der også vil være relevante for en vurdering af ministerens retlige ansvar. Det vil f.eks. være tilfældet, hvis en undersøgelseskommission – svarende til situationen i Tamil-sagen – som led i vurderingen af, om der er grundlag for at drage embedsmænd til ansvar, må konstatere, at en beslutning var ulovlig, at ministeren var fuldt ud bekendt hermed, og at han i øvrigt fastholdt beslutningen imod sine embedsmænds råd.

Det samme vil gælde helt generelt, når en undersøgelseskommission – som led i bedømmelsen af de involverede embedsmænds adfærd – vurderer, om en beslutning har været lovlig eller ulovlig, og samtidig – i overensstemmelse

med undersøgelsens kommissorium – redegør for sin faktuelle bevismæssige vurdering af, hvilken rolle og viden ministeren må antages at have haft i forbindelse med den pågældende beslutnings tilblivelse og udførelse. Et eksempel herpå fra undersøgelseskommissionspraksis er Statsløsekommissionens vurdering af den daværende integrationsministers beslutninger i anledning af embedsmændenes indstillinger om behandlingen af indfødsretsansøgninger og kommissionens vurdering af, om ministeren vidste, at hendes beslutninger medførte konventionsstridige afgørelser, jf. herom Hans Gammeltoft-Hansen, op.cit., side 387 f.

Sammenfattende kan man udtrykke ovenstående således, at en undersøgelseskommission ikke – som tilfældet er med hensyn til embedsmændene – kan udtale sig om, hvorvidt der foreligger grundlag for at gøre et ansvar gældende mod en minister. Dette spørgsmål er det i praksis alene op til Folketinget at afgøre. Men undersøgelseskommissionen kan efter omstændighederne være i en situation, hvor det ikke kan undgås, at dens bevisvurdering af det faktuelle forløb, dens fortolkning af de relevante retsregler og dens vurdering af embedsmændenes ansvar tillige indebærer, at der dermed tegner sig momenter vedrørende ministerens adfærd og viden, der også kan være relevante for Folketingets vurdering af ministerens ansvar. Dette indebærer imidlertid ikke, at undersøgelseskommissionen har handlet i strid med ministerundtagelsesreglen i undersøgelseskommissionslovens § 4, stk. 4, 2. pkt., eller i øvrigt har frataget Folketinget kompetencen til selvstændigt at vurdere spørgsmålet om ministeransvar. Det kan derimod indebære, som det blev udtrykt af Michael Lunn under udvalgets interview, jf. ovenfor side 188, at Folketinget er klædt bedre på til at bedømme ministeren.”

I Jens Peter Christensen, *Ministeransvar* (1997), side 569 ff., behandles endvidere spørgsmålet om hensigtsmæssigheden af en bestemmelse, som afskærer et undersøgelsesorgan fra at få til opgave at foretage retlige vurderinger til belysning af spørgsmålet om ministres ansvar, herunder i lyset af flertallets udtalelse i betænkning nr. 1315/1996 om undersøgelsesorganer. Af side 570 ff. fremgår bl.a. følgende:

”Som det er fremgået af kapitel 6-19, gør det ofte i praksis ikke den store forskel, om der alene foretages en i formen blot faktuel beskrivelse af en ministers embedsførelse, eller om der tillige foretages en eksplicit retlig vurdering heraf. Som undersøgelserne viser, lader det sig ikke gøre at klarlægge et faktisk begivenhedsforløb på en retligt relevant måde, uden at undersøgelsen foretages ud fra en forestilling om de retlige normer, der gælder på det på gældende område og for de

pågældende personer. Faktum kan ikke på en retlig relevant måde beskrives isoleret fra de retlige normer.

[...]

Såfremt en undersøgelse skal tjene som et godt beslutningsgrundlag for Folketingets stillingtagen til spørgsmålet om ministres ansvar for deres embedsførelse, er det efter min opfattelse væsentligt, at undersøgelsen klart og eksplicit drøfter de ansvarsmæssige spørgsmål. Det gælder dels spørgsmålet om subjektiv tilregnelser, dels spørgsmålet om objektivt gerningsindhold. **En i formen blot faktisk undersøgelse vil kunne være egnet til at give et fortegnet billede af ansvarsforholdene, og vil i praksis ofte være egnet til at give et billede af det passerede, der er værre, end der reelt er dækning for.**

[...]

En almindelig domstolsafgørelse har som sin væsentligste funktion at være den endelige afgørelse af en sag. Det er derfor også domskonklusionen, der er afgørende, mens omfanget af begrundelseskravet kan diskuteres. For et undersøgelsesorgans beretning er forholdene imidlertid anderledes. En sådan beretning er ikke som en dom den endelige afgørelse, men alene et beslutningsgrundlag for andre myndigheder – Folketing og regering – der skal tage stilling til, hvad der videre skal foretages.

Det er således et væsentligt formål med en undersøgelsesberetning vedrørende en ministers forhold, at Folketinget på grundlag af beretningen skal kunne danne sig en begrundet opfattelse af, om ministeren bør drages (politisk eller retligt) til ansvar for det passerede.

[...]

I betænkningen om undersøgelsesorganer er det angivet, at det er »den helt overvejende opfattelse blandt udvalgets flertal«, at en undersøgelseskommissions opgave for så vidt angår ministre alene bør være »at undersøge og klarlægge de faktiske omstændigheder, der har relevans for Folketingets egen stillingtagen til spørgsmålet om ministres politiske og/eller retlige ansvar«, og at en undersøgelseskommission ikke bør vurdere, om ministeransvarligheds loven (eller andre relevante ansvarsregler) må antages at være overtrådt, ligesom en undersøgelseskommission fremover heller ikke bør kunne tage stilling til »det mere begrænsede, generelt formulerede spørgsmål om, hvorvidt der er grundlag for at antage, at en minister har »begået fejl eller forsømmelser«.

Efter min opfattelse er denne anbefaling udtryk for et skridt i den forkerte retning, der vil være egnet til at svække Folketingets muligheder for kvalificeret stillingtagen til spørgsmål om ministrenes ansvar.

En dommerledet undersøgelse som dem, der hidtil har været anvendt i sager vedrørende embedsmænds og ministres embedsførelse, er i sagens natur ikke det forum, hvor de retlige ansvarsspørgsmål kan eller bør undergives nogen definitiv vurdering, men en klar og eksplicit drøftelse af de ansvarsmæssige spørgsmål – såvel i relation til embedsmændene som i relation til ministre – vil være at foretrække frem for forsøg på for sidstnævnte gruppes vedkommende alene at give en faktisk redegørelse.”

Hans Gammeltoft-Hansen anfører om hensigtsmæssigheden af ministerundtagelsesreglen bl.a. følgende i Børge Dahl m.fl. (red.), Festskrift til Jens Peter Christensen (2016), side 393 ff.:

”I Betænkning 1315 udtaler mindretallet at ministerundtagelsesreglen hidfører »en forskel mellem undersøgelser af politikere og undersøgelser af embedsmænd, som efter mindretallets opfattelse ikke er begrundet i hverken rimelighedshensyn eller logik«. Selv om mindretallets ærinde er i videst muligt omfang at afskære retlige vurderinger for embedsmænd såvel som ministre, har mindretallet fuldstændig ret i præmissen; der er hverken logik eller rimelighed i at gøre en indgribende forskel på behandlingen af ministre og embedsmænd. – Alt hvad udvalgets flertal anfører til fordel for at retlige vurderinger efter omstændighederne skal kunne foretages over for embedsmænd, taler i lige så høj grad for at det samme burde være tilfældet i forhold til ministre.

For begge grupper vedkommende gælder det at en undersøgelseskommissions retlige vurderinger alene har, eller ville have, karakter af bedømmelser til brug for andre instanser. For embedsmændenes vedkommende er det bedømmelser til brug for ministeren der træffer afgørelse om eventuelle disciplinære foranstaltninger eller, i sjældne tilfælde, om oversendelse til anklagemyndigheden der så træffer afgørelse om eventuel strafferetlig tiltale. Hvis ministerundtagelsesreglen ikke fandtes, ville der fuldstændig tilsvarende være tale om bedømmelser til brug for Folketinget der så træffer afgørelse om eventuel kritik eller, i ekstremt sjældne tilfælde, om tiltale for Rigsretten.

Som anført ovenfor vil ministerundtagelsesreglen nemt kunne efterlade det indtryk i offentligheden at det er embedsmændene

som står med ansvaret snarere end ministeren. Dermed antager reglen karakter af et privilegium for ministeren – hvilket hverken er velbegrundet eller rimeligt i forhold til embedsmændene.

I flere af de omtalte kommissionsberetninger foretages der en grundig belysning af ministrenes *viden* om de undersøgte forhold, altså vedrørende grundlaget for i givet fald at statuere forsæt. Ofte sker dette med den konklusion at det ikke kan lægges til grund at en sådan viden har foreligget – og dermed som en implicit tilkendegivelse om »frifindelse«.

Hvad der derimod ikke berøres – i hvert fald ikke med samme grundighed og klarhed – er spørgsmålet om grov uagtsomhed (der jo indgår i ministeransvarslovens tilregnelsesbegreb, jf. § 5, stk. 1, på linje med forsæt) og grundlaget herfor, altså spørgsmålet om *burde-viden*. At det forholder sig således, er for så vidt ikke overraskende, netop i lyset af ministerundtagelsesreglen. Viden er noget som er egnet til faktisk belysning og bevisvurderende konklusioner. Burde-viden i et niveau af grov uagtsomhed implicerer tillige et normativt element, en norm som fastlægger hvad der kan kræves i henseende til niveauet for grov uagtsomhed. Her er det altså nødvendigt at foretage retlige vurderinger som går ud over bevisbedømmelsen, og som ministerundtagelsesreglen derfor afskærer.

Resultatet er, som flere af de refererede sager viser, at den grove uagtsomheds område i det retlige ministeransvar bliver underbelyst. Folketinget og UFO kan naturligvis tage det op. Men når der ikke foreligger, og som anført ikke kan foreligge, forholdsvis klare indikationer, glider dette komplicerede spørgsmål nemt i baggrunden eller sløres som et politisk ansvar (se f.eks. i Skattefradrags-sagen og Skattesags-sagen). En mulig undtagelse herfra er dog Statsløse-sagen hvor undersøgelseskommissionen i sin bevisvurdering ikke med den nødvendige sikkerhed kunne fastslå om integrationsministeren forstod konsekvenserne af sine beslutninger (og hvor der således ikke var grundlag for at statuere forsæt), men hvor UFO's flertal lagde til grund for sin kritik at ministeren »havde tilstrækkelig mulighed for at forstå konsekvenserne ... Hun *burde* som minister have sikret sig fuldt overblik over sagen« (kursiveret her).

Et sidste argument imod ministerundtagelsesreglen er at den i sin virkning bidrager til en unødigt og uhensigtsmæssig sammenblanding af det retlige og det politiske ministeransvar.

Et led i udvalgsflertallets begrundelse for i Betænkning 1315 at anbefale ministerundtagelsesreglen var at der ikke er nogen klar

grænse mellem grundlaget for henholdsvis politisk og retligt ansvar. Dette udsagn er rigtigt i den forstand at det faktiske grundlag for de to former for ansvar kan være delvis overlappende eller ligefrem identisk. Men karakteren af de to ansvarsgrundlag er radikalt forskellig. Det retlige ansvarsgrundlag er fastlagt i ministeransvarsloven, hvorimod det politiske ansvarsgrundlag (således som det gang på gang fastslås i forfatningsretlige fremstillinger) er ubestemt. Grundloven skelner i § 15 og § 16 meget klart mellem de to former for ansvar og deres ultimative retsvirkninger, henholdsvis rigsretssag og mistillidsvotum. Det er derfor væsentligt at holde de to ansvarsformer ude fra hinanden, herunder i den konkrete sag gøre sig klart om det er den ene eller den anden eller eventuelt begge former for ansvar der gøres gældende.

Da grundloven som anført kun foreskriver de ultimative retsvirkninger, har Folketinget ud fra et praktisk behov dannet et mindre vidtgående instrument: de kritiske udtalelser eller »næser«. Denne mellemform omfatter begge kategorier af ansvar. Da formen er den samme, åbnes der mulighed for at de to ansvarskategorier sammenblandes og glider i ét. Et eksempel herpå er mindretalsudtalelsen i Skattefradrags-sagen. En sådan sammenblanding er uheldig af såvel retssikkerhedsmæssige som forfatningsretlige grunde.

Ministerundtagelsesreglen bidrager meget væsentligt til risikoen for at de to ansvarsformer sammenblandes. Hvis den ikke fandtes, ville Folketinget og UFO have en vurdering, som i sagens natur udelukkende vedrører det retlige ansvar, at forholde sig til. Dermed ville man være tilskyndet til for det første at tage stilling til hvorvidt man er enig i kommissionens vurdering vedrørende det retlige ansvar. Hvis et ansvarsgrundlag herefter konstateres at foreligge, har UFO dette udgangspunkt for at udforme reaktionen, hvilket som alt overvejende hovedregel vil sige indholdet og graden af kritik i den beretning hvormed sagen afsluttes. Derudover kan det så overvejes om der også er behov for at fastslå et politisk ansvar efter de målestokke der måtte ønskes anlagt for denne bedømmelse. Er der intet retligt ansvarsgrundlag, kan der tages stilling til om der skal fastslås et politisk ansvar. [...]

5.4. Konklusion

Det er meget vanskeligt at få øje på gode endsige overbevisende argumenter for ministerundtagelsesreglen; forfatningsretligt pånøder den sig i hvert fald ikke. Omvendt er der en række iøjnefaldende ulemper ved reglen, herunder ikke mindst at Folketinget afskærer sig fra et optimalt beslutningsgrundlag, samt at risikoen for en uheldig sammenblanding af det retlige og det politiske ministeransvar øges. [...]"

3. Som det fremgår af pkt. 1 ovenfor, skal ministerundtagelsesreglen ses i sammenhæng med, at det i praksis efter grundloven alene tilkommer Folketinget at tage stilling til spørgsmålet om ministerens politiske ansvar eller om rejsning af en sag med henblik på ministerens retlige ansvar, jf. grundlovens § 15-16. Som det fremgår af pkt. 2 ovenfor, følger det dog ikke som en statsretlig nødvendighed, at en kommissionsundersøgelse ikke kan foretage retlige vurderinger til belysning af, om der foreligger grundlag for et ministeransvar.

Som det fremgår af min besvarelse af 1. juni 2023 af spørgsmål nr. 7 (Alm. del) fra Udvalget for Forretningsordenen, er jeg generelt skeptisk over for initiativer, der kan bidrage til en unødvendig retliggørelse af det ansvar, ministre har over for Folketinget. Det gælder også en eventuel ophævelse af ministerundtagelsesreglen i undersøgelseskommissionsloven.